

Oponentský posudok

Na habilitačnú prácu

Autor: Mgr. Martin Timko, ArtD.

Názov: Súbor prác o divadle a súbor umeleckých výstupov k habilitačnému konaniu

Oponent: doc. PhDr. Michal Babiak, CSc.

Pracovisko/Profesionálne zaradenie: Univerzita Komenského v Bratislave, Filozofická fakulta, katedra estetiky; docent

1. Originalita a prínos habilitačnej práce: Mgr. Martin Timko, ArtD. je uznávanou, rešpektovanou osobnosťou v kontexte slovenskej teatrologie, ale – ako dramaturg - aj divadelnej inscenačnej tvorby. Za rozhodujúci moment jeho vedeckého a odborného profilu je možné považovať vlastné monografie z oblasti teatrologie (*Palárik žije! : súborné dramatické dielo Jána Palárika, Kráľ aj služobník divadla : Andrej Bagar, umelec a človek*), ako aj kapitoly v monografických syntézach, ktoré sa prvorado viažu k dejinám slovenskej drámy a slovenského divadla (*Činoherné divadlo v rokoch 1938 – 1948*. In: *Dejiny slovenského divadla I; Činohra 1971-1989*. In: *Dejiny slovenského divadla II*; odborné štúdie o dramatikoch Štefanovi Králikovi, Ivanovi Bukovčanovi, Jánovi Kákošovi a Jánovi Solovičovi v *Dejinách slovenskej drámy 20. storočia*. Vladimír Štefko a kol., štúdie - *Ferdinand Hoffmann prvý slovenský moderný divadelný režisér*, ktorá je súčasťou monografickej syntézy *Ferdinand Hoffmann* autorského kolektívu Vladimír Štefko, Dária Fojtíková Fehérová, Martin Timko). K významným odborným počinom je potrebné radiť aj editorstvo projektu *Súborné dielo Stanislava Vrbku I. (Kritiky divadelných inscenácií 1955 – 1969)*, II, ako aj rad autorských podielov na reprezentačných výstavách k jednotlivým fenoménom slovenského divadelníctva, autorstvo ďalších vedeckých a odborných štúdií, publikovaných doma i v zahraničí, autorstvo hesiel v *Encyklopédii Beliana* atď. V neposlednom rade profil divadelného vedca a umelca dotvárajú aj jeho aktivity na poli inscenačného umenia – kedy sa ako dramaturg podieľal na tvorbe viacerých významných inscenácií.

2. Uplatnenie umeleckej práce/výskumu v odbore (doma/v zahraničí): Ako vidno z uvedeného prehľadu najvýznamnejších prác, ide o diela, ktoré v kontexte slovenskej divadelnej vedy, ale aj širšie – slovenskej kultúry - majú najčastejšie priekopnícky charakter; sú originálnym prínosom k reflexii slovenskej drámy a divadla, lebo po prvýkrát prezentujú systematizované pohľady na uvedené oblasti slovenskej kultúry a divadelného umenia. V takomto nazeraní sa aj činnosť a prínos Dr. Timka javí ako významný medzník v prezentácii faktov, interpretácií a hodnotení jednotlivých javov slovenského divadelníctva v konfrontácii so zahraničnými fenoménmi. Tieto výsledky majú zásadný význam nielen pri reflexiách slovenského divadelného umenia v domácom kontexte, ale sú rozhodujúcim východiskom aj pre vytvorenie obrazu o slovenskom divadle a dráme v zahraničnom vedeckom a kultúrnom prostredí. Výsledky výskumov a následných syntetizujúcich pohľadov významným spôsobom formujú nový komplexný pohľad na javy slovenského divadelného umenia. Podobne aj rad aktivít vo sfére inscenačnej praxe sa javí ako zásadný prínos, kedy z postu dramaturga prispel k novým interpretáciám klasických diel slovenskej a svetovej dramatickej literatúry (*Palárikove hry Inkognito a Dimitrij Samozvanec*, Shakespeareov *Timon Aténsky* a *Komédia omylov*, Králikov *Divný Janko*, jeho vlastná hra *Palárik alebo Beskydov* atď.), či dramaturgia hry Beaty Panákovovej *Louis Brail. Na vlastných krídlach*, ktorá bola aj ocenená na medzinárodnom festivale v Cannes.

3. Uplatnenie výsledkov umeleckej práce/výskumu v pedagogickej praxi: Dr. Timko sa etabloval aj ako pedagóg na Vysokej škole múzických umení v Bratislave a v súčasnosti ako interný pedagóg Fakulty dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Jeho prvoradá vokácia na oblasť historických výskumov slovenskej drámy a divadla sa premietla aj do obsadenia kurzov, na ktoré sa zameriava vo svojom pedagogickom procese; okrem toho svoje pedagogické pôsobenie usmerňuje aj na oblasť inscenačného procesu, hereckých techník atď. Svojimi bohatými poznatkami z dejín inscenovania jednotlivých dramatických titulov, ale aj režijno-dramaturgických koncepcií – dokáže aj v procese študentského naštudovania hry významne prispieť k analýze aktuálnych režijných postupov a hereckému osvojeniu si dramatickej postavy v konkrétnom stvárnení.

4. Hĺbka a forma práce s literatúrou, informačnými, resp. inšpiračnými zdrojmi: Z prezentovaných vedecko-odborných diel, ale aj z výsledkov inscenačnej praxe je zrejmé, že Dr. Timko sa s primeranou suverenitou orientuje v aktuálnych trendoch vedeckého výskumu a divadelného inscenovania. Vo svojich analýzach sa často uberá smerom k precíznym a pre inscenátorov aj podnetným interpretáciám; na strane druhej, v rovine evalvácie, má odvahu zaujať jednoznačný postoj, aj v prípadoch, keď to siaha aj na piedestál divadelných autorít, voči ktorým si slovenská kultúra neraz vytvorila nekritický oslavný postoj; tak napríklad v súvislosti s Jankom Borodáčom presvedčivou argumentáciou poukazuje na jeho zásluhy v oblasti inscenovania hier realistickej poetiky, ale na strane druhej jednoznačne poukazuje, že „...hoci sa Ján Borodáč usiloval aj v období vojnovnej Slovenskej republiky podporovať súčasnú slovenskú dramatikú..., jeho inscenačné výsledky boli zväčša nejednoznačné a rozporuplné. Neraz nepochopil vnútorné pradio a štýl dramatickej predlohy a interpretoval ju proti jej zmyslu a umeleckej tendencii zväčša v realistickej šablóne“ (*Čínoherné divadlo v rokoch 1938 – 1948*. In: *Dejiny slovenského divadla I*, s. 266).

5. Celková umelecká/odborná úroveň habilitačnej práce: V istej sumarizácii týchto informácií, je možné konštatovať, že predložený korpus vedecko-odborných a umeleckých diel Dr. Martina Timka vysoko prevyšuje stanovené kritériá na udelenie umelecko-pedagogického/vedecko-pedagogického titulu docent v odbore Divadelné umenie. Tak svojou kvantitou, ale najmä kvalitou prezentovaných výsledkov svojej teatrologickej a dramaturgickej činnosti, habilitačný korpus Dr. Timka vnímam ako významný príspevok k reflexii dejín slovenského divadelníctva, ako aj podnetných a inšpiratívnych dramaturgických počínov v prostredí inscenačnej praxe.

6. Ďalší komentár k habilitačnej práci: -

7. Odporúčenie: Odporúčam uchádzačovi: Mgr. Martinovi Timkovi, ArtD. udelenie umelecko-pedagogického/vedecko-pedagogického titulu docent v odbore Divadelné umenie.

6. februára 2022